

# Učiteljski Tovarš.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dne vsakega meseca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.  
za pol leta 1 gold. 30 kr.

Tečaj X.

V Ljubljani 1. septembra 1870.

List 17.

## Pazljivost.

Večkrat tožijo učitelji ali starši, da se otroci kaj slabo učé, in vendar je učenik dosti razumen, pridno dela, ter si prizadeva, da otrokom vse umevno in razločno dopove. Kaj je tedaj vzrok slabega napredovanja? Otroci niso pazljivi, ne poslušajo nauka, zato je ves trud zastonj. Hočemo tedaj nekoliko govoriti od pazljivosti. Mogoče, da bo med tem tu in tam kakošno zernice, katero bo enemu ali drugemu koristilo.

Pazljivost je že človeku prirojena, se vé, da se od kraja obrača le v to, kar životu v živež služi. Nagon samega sebe ohraniti dela pri otroku, da se mu vedičnost zbuja, da postaja pazljiv.

Kako naj se ta pazljivost vadi, ne bomo tukaj opisovali, to je dolžnost tistih, ki otroka šoli izročé; to pa je gotovo, da ima vsak otrok, kedar v šolo pride, več ali manj zmožnosti do opazovanja. Kaj pa, da to ni tista pazljivost, ktere učitelj potrebuje, a nagon je zbujen, učitelj ga mora le prav vravnati in voditi, da ugaja namenu.

Kar otroka zanimiva, to tudi rad opazuje. Otroka pa zanimiva le to, kar mu je prijetno, kar more razumeti.

Kolikor bolj vabljev ali mikaven bo tvoj poduk, toliko bolj pazljiv bo otrok. Ako si prisilil otroka k pazljivosti, potem bo tvoja naloga, da jo znaš ohraniti.

Naj prej vse odpravi, kar bi pazljivost pri otrocih odvráčevalo. Drugič moraš pa, prizadeti si, da ostane pazljivost zmirom živa. Kraj, osebe dajo otroku povod, da se v pazljivosti moti. Tedaj odstrani iz učilne sobe vse reči, ktere niso tam neogiblivo potrebne, kajti vse, kar čute budi, jim

daje dosti opraviti. Ako zapazi otrok med naukom neznano ali nenavadno reč, njegova pazljivost, ako ni popolnoma zginila, je vsaj razdeljena. Tedaj ni priporočevati, da bi v šoli preveč podob viselo. — Podobe ali slike so pa potrebne pri nadzornem nauku. Gotovo da; bolje pa bi bilo, le tisto podobo v šolo prinesiti, ktera se ravno rabi, in je poprej v šolo ne prinesiti, dokler se ne rabi. Da pa reči, ktere so potrebne v šoli, otroka ne motijo, naj ga pa učitelj popolnoma ž njimi soznani. Kedar jih pa enkrat do dobrega poznajo, potem jih več ne motijo. Vse nenavadno nad otroci ali pri učitelju naj se odpravi, preden se začénja nauk. Vsaka naj manjša stvarica otroke moti, n. p. če ima njegov sosed novo obleko, ali če je kaj opraskan, da se je kaj udaril na glavi, na roki i. t. d. Tudi tukaj bi pred odvernili otroke od tega, dokler se nauk še ni začel; n. pr.: sedaj imaš novo obleko, pazi, da je ne pomážeš prehitro, sedaj pa moraš bolj priden biti, ali v drugem slučaju: si pa že zopet neroden bil in nisi dosti pazil, dirjaš okoli, kakor brez glave. Potem je mogoče, sim in tje kakšen nauk vplesti. Naj se nihče ne smeja! Malenkosti večjidel odvrtačajo pazljivost pri otrocih, in nasvetovana sredstva so ravno tudi malenkosti, ki ne prizadevajo dosti truda in težave. Učitelj naj se pa sam za se ogiblje vsega nenavadnega v svoji obleki, v svojem obnašanju, ker sicer bi se obračale vseh oči v njega. Previden učitelj bo otrokom iz pred oči jemal vsa jedila, vse igrače, vse bukve, sploh vse, kar jih med naukom béga in odvrtačuje od pazljivosti. Pred vsem pa je potreba, da je pred naukom vse lepo tiho in mirno. Med tem pa pazi na vsako besedo, na vsako gibanje pri otrocih; pazi pa tudi na samega sebe in razvade, ktere imaš morda nevedoma na sebi, ktere pa otroke zelo motijo, opusti in prizadevaj se, da se v tej reči poboljšaš. Kedar si vse storil, da bi bili otroci pazljivi, pa dalje skerbi, da jih ohraniš v pazljivosti. Velikrat se zgodi, da se v tem trenutku, ko vse pazno posluša, na ulicah kaj oglasi, da dež na okna začénja škropiti, da kakšen voz močno zaropotá. Takrat je vse zastonj tirjati, da bi bili otroci pazni, in bolje je, da za nekoliko časa prenehaš; kedar jih pa vreme zmoti, takrat jih pa sam napelji, da se malo oddáhnejo in jim to reč razloži, potem pa sami ne bodo več k oknu zijali.

Nekteri učitelji menijo, da so otroci že pazljivi, ako le nekteri v razredu dobro odgovarjajo. To ni zadosti, vsi morajo

paziti, vsi morajo sodelovati, nihče ne sme varen biti, da bi ga učitelj ne poklical. Zarad tega naj otroci nikar verstoma ne odgovarjajo in ne beró; nikar ne dopuščajmo, da bi otroci odgovarjali, kedar bi se jim zljubilo; nikar ne bodimo zadovoljni, če otrok le na pol odgovarja, kedar more v celih stavkih odgovarjati. Tudi je treba paziti na to, da imajo vsi razredi, kjer jih je po več v eni šoli, kaj opraviti. Otroci, ki nimajo opravka, morajo biti nepokojni in druge motiti.

Nikar se predolgo ne mudi pri stvari, ktera je otrokom težka. Ako opešajo, prenehaj, kajti pazljivost se potem dá težko prisiliti. Tudi, kedar si sam vtujen, prijenaj, da potem drugikrat z večjo pazljivostjo začneš. Nikar pa ne hodi predač od reči, ktero obdeluješ. Otroci se potem razgubé v svojih mislih, in navadiš jih nestanovitnosti in zbežanosti, in ne prideš do namena. Tega se pa gotovo ogneš, ako že stvar pred naukom dobro prevdariš, in če tako pripravljen stopiš pred svoje učence, in jih varuješ raztresenja. (Konec prih.)

## Stari in mladi Slovenec.

š.

Šaljenü.

**O.** Šaljenü part. furens, bogoml šalenü daemonio correptus; šaliti, šalñü.

**S.** Nsl. šala iocus, hrov. facetiae, rus. šalü hydrophobia, čes. ošaliti decipere.

Šara.

**O.** I šarü m. color p. cvělini, šarota, - olinü obrazü, - rovinü vidü, o - šariti - rjati - rovati vlasý lingere, šarjenje scriptura, pictura, šaricij, šarinica pictor, šarěti se varium esse.

**S.** Šar je nsl. maculosus, hrov. šaran, bulg. šerën varius.

Šeperati.

**O.** Šeperaja - ješi, - rovati - ruja - ješi nugari, garrire; - rjenje nugae, garrulitas.

**S.** Špetirati se (disputare), bi si kdo mislil; a primerjate prav nsl. šopiriti se superbire.

Šija.

**O.** Šija iugulum, collum, cf. scr. si iungere.